

Korte inhoud

Al vanaf de eerste klas van de lagere school zijn Andries Bovendaal en Joop Spelleman bevriend; zeg maar twee belhamels. Als Alex van Batenberch, het zoontje van de fabrieksdirecteur, in hun klas komt, richten de twee hun pijlen vooral op hem. Maar het zijn wel Andries en Joop die Alex van de verdrinkingsdood redden als hij tijdens een balspel te water raakt. Het slachtoffer is al buiten bewustzijn als hij op de kant wordt gelegd en hij herkent zijn redders dan ook niet. Het dappere duo is ook nooit in het zonnetje gezet.

De vriendschap tussen Joop en Andries groeit met de jaren. Ze gaan naar dezelfde ambachtsschool en komen bij dezelfde fabriek te werken.

Andries is nog vrijgezel en Joop woont samen met Ans. De jongens weten niet dat de vader van Alex directeur is van die fabriek. Als Alex zijn vader opvolgt worden ze na twintig jaar weer met elkaar geconfronteerd. Dan moet de fabriek inkrimpen; Joop krijgt ontslag, Andries vertrekt vrijwillig en koopt een bedrijfje in tuingereedschap. Joop treedt bij hem in dienst.

Andries krijgt kennis aan Maaïke, een diepgelovige weduwe, en trekt bij haar in. Omdat hun leefgewoontes zo verschillend zijn, houdt hun relatie geen stand. Andries vindt zijn geluk bij een ander en Maaïke vertrekt naar Israël om in een kibboets te gaan werken. Het bedrijfje van Andries floreert, er moet zelfs personeel bij komen.

Dan krijgt Andries een ernstig auto-ongeluk, waardoor zijn zaak in de problemen raakt. Er komt minder werk binnen, het ziet er somber uit. Het geluk keert zich tegen hem; terwijl hij hulpeloos in het ziekenhuis ligt, bedriegt zijn vriendin hem.

De tot directeur opgeklommen Alex - die inmiddels Alexander wordt genoemd - hoort pas na al die jaren dat hij zijn leven te danken heeft aan Joop en Andries. Hij is erdoor geraakt en wil iets terugdoen. Hij vervangt de zieke Andries en slaagt erin het tij te keren. Helaas blijft Andries hulpbehoevend; voor het ergste wordt gevreesd. Wat hem op de been houdt is 't hernieuwde contact met Maaïke, van wie hij nog steeds heel veel houdt.

Ook zijn maatje Joop en zijn vriendin Ans leveren hun bijdrage aan herstel, wat nogal eens wrijving geeft tussen die twee.

Dan meldt zich een sollicitant, die het niet meer zo kon vinden in zijn werk. Alexander van Batenberch wil een uiterste poging doen het bedrijf van Andries weer op de rails te krijgen. Er verandert heel veel en langzamerhand komen er weer opdrachten binnen. Dat is het begin van een aantal tumultueuze ontwikkelingen...

1

Abbedam is een dorp waar maar weinig te doen is en dat in bijna niets opvalt. Er is geen monumentaal gebouw, of het zou de kerk moeten zijn, geen park of andere bezienswaardigheid. En de huizen zijn, net als de meeste bewoners, over het algemeen eenvoudig. Alleen de oude leegstaande pastorie is wat de bouw betreft het aanzien waard en daar wil een vreemdeling nog weleens voor stil blijven staan.

Op een timmerfabriekje na, waar zo'n man of tien hun brood verdienen, en een paar boeren die een dorpeling als knecht hebben, is er in dit dorp weinig werkgelegenheid. Een groot deel van de mannelijke bevolking werkt bij scheepswerf Van Noorden in Gravendal waar overwegend plezierjachtjes gebouwd worden.

Gravendal is een veel grotere plaats dan Abbedam en ligt aan de Grave, een drukbevaren brede rivier waar Van Noorden ook zijn scheepjes te water laat. Hier zijn veel meer winkels, een paar eetgelegenheden, meerdere scholen, een hotel en vanzelfsprekend ook meer vertier.

Een deel van de jeugd van Abbedam gaat daar in de weekenden naar toe om zich te vermaken.

Niet alle jongeren, want de geloofsgemeenschap in dit dorp is vrij groot en voor hen gelden andere regels. Er is dan ook vaak wrijving tussen de gelovige en niet-gelovige bewoners. Vooral in de raadsvergaderingen wil het er nogal eens heftig aan toe gaan. Zo wilde er op Koninginnedag een kermis in Abbedam neerstrijken maar de kerkse kant van de gemeenteraad wist dat met een krappe meerderheid tegen te houden. Aan de andere kant moeten ze ook weleens de mindere zijn. Zo heeft het enige café in het dorp dat op zondag altijd om zes uur zijn deur moest sluiten, kortgeleden een vergunning gekregen om tot middernacht open te blijven.

Bovendien is het luiden van de kerkklokken op zondagmorgen voor een deel van de niet-gelovigen een ergernis. Die klokken luiden om negen uur. Dat houdt vier minuten aan en dat wordt herhaald tot de dienst om half tien begint. Niet-gelovigen beklagen zich hier al jaren over.

Ondanks al die tegenstellingen hebben ze één ding gemeen: ze hebben hun dorp Abbedam hoog in het vaandel staan en willen er geen kwaad woord over horen.

Joop Spelleman zit, zoals bijna elke avond na het eten, weggezakt in z'n leunstoel, de krant te lezen. Maar na een paar minuten laat hij die langzaam weer zakken en staart hij over de rand de kamer in.

Als Ans, zijn vijf jaar jongere vriendin met wie hij samenwoont, binnenkomt en hem zo ziet zitten, vraagt ze: ‘Wat scheelt eraan?’

‘O niks, ik zat te denken.’

‘Toch weer niet over dat je ontslagen zal worden?’

‘Nee toevallig niet, hoewel ik vandaag wel weer hoorde dat er geen vijfentwintig maar vijfendertig man uit moet.’

‘Je laat je toch niet opjatten zeker?’

‘Nee, dat niet, maar als het zover mocht komen, zie dan maar eens ergens anders aan de slag te raken. D’r is hier in de buurt nergens werk.’

‘Komt tijd, komt raad Joop. Ik ben er ook nog.’

‘Ik dacht dat we volgend jaar gingen trouwen?’

‘Kun je niet werken als je getrouwd bent?’

‘Wat voor werk heb je dan in gedachten?’

‘In de huishouding, of in een winkel of... gewoon wat ik tegenkom.’

‘En ik...?’

‘Jij doet de huishouding. Je kookt, wast, strijkt, gewoon hetzelfde wat ik nu doe. Maar vertel eens, waar zat je aan te denken?’

‘Aan vroeger, laat ’s kijken, aan zo’n twintig jaar geleden.’

‘Wat was er toen zo bijzonder dat je daar nu nog aan terugdenkt?’

‘Ik hoorde vanmiddag dat de oude pastorie verkocht is.’

‘Wat heeft dat met jouw gedachten te maken?’

‘Dat zal ik je vertellen. We waren een jaar of elf, twaalf denk ik.’

‘Wie zijn we?’

‘Andries Bovendaal en ik.’

‘Waren jullie toen al vrienden?’

‘Ja, sinds de eerste klas van de lagere school. We hebben samen op de ambachtsschool gezeten en we zijn op dezelfde dag bij Van Noorden gaan werken, maar daar gaat het niet om. In de zesde klas kwam er een nieuw jongetje in de klas, niemand kende hem. Ene Alex, een ventje van meer dan recht uit, dat hoorde je aan zijn praten, dat zag je aan zijn kleding en hij had ook een mooie sportfiets. Hij viel ook op door zijn bijna witte haar dat heel kort geknipt was en als een borsteltje op zijn koppie stond. Al snel hoorden we dat hij het zoontje was van Van Batenberch, een of andere hotemetoot van scheepswerf Van Noorden., Zij hadden voor een paar maanden de toen al leegstaande pastorie gehuurd omdat hun huis in Gravendal gerenoveerd werd. Alexje, zoals wij hem noemden, kon niet zo goed meekomen en kreeg daarom bijles van de juffrouw uit de eerste klas. Dat had nog nooit iemand gehad. Achteraf gezien een beetje zielig maar Alexje werd door bijna iedereen gepest en wij bleven natuurlijk niet achter. Om kort te gaan: Andries en ik waren zagezegd echte kwajongens

die altijd wel streken uithaalden.

Nou was meester De Vaam, de meester van onze klas, geen aardige man, dat vond iedereen. Hij was erg stipt en streng, maakte nooit een grapje en deed ook nooit iets leuks met ons.'

'Meester De Vaam?' valt Ans hem in de rede.

'Jij hebt hem niet gekend, Ans. Toen jij op school kwam, was hij al vertrokken. Eigenlijk was iedereen een beetje bang van hem want je had zo voor een week strafwerk aan je kont. Maar Andries en ik zouden hem weleens een lesje leren. Zijn fiets stond altijd, een beetje uit het zicht, tegen de zijmuur van de school. Je weet wel, aan de kant waar die rij huizen staat. Op die fiets hadden we het gemunt. We wachtten tot alle kinderen van het schoolplein af waren en slopen toen achter de school om naar de fiets. De eerste keer lieten we de banden leeglopen. De tweede keer had Andries een moersleutel van zijn vader meegepikt en draaiden we het stuur andersom. Dat werd meester De Vaam natuurlijk te gortig; in het vervolg zette hij zijn fiets toen in de gang van de school, naast de kinder-wc's, weet je wel. Volgens ons vermoedde hij dat jongens uit die rij huizen de ouders waren, twee al wat oudere jongens die al een jaar van school waren maar ook bij hem in de klas gezeten hadden. Voor ons was het natuurlijk ook een tegenvaller dat die fiets niet meer buiten stond. Een tijd later had Andries weer een pak strafwerk gekregen. Hij was het helemaal zat en zou meester De Vaam weleens mores leren. Een week later, op een vrijdagochtend, wachtte hij me voor het schoolplein op met een doosje schoenpoets. Voor op z'n zadel... Eerlijk gezegd had ik zo m'n bedenkingen maar ik liet me natuurlijk niet kennen. Om half vier zou het gaan gebeuren. Ik moest bij de fiets gaan staan en daar zogenaamd op hem wachten. Ik kreeg ook een soort tekeningetje in m'n handen gedrukt, daar zouden we dan samen naar kijken als het zover was. Andries had z'n jas al aan maar moest quasi toch nog even naar de wc. Na een paar minuten kwam hij terug en ging naast me staan. En terwijl we samen heel geïnteresseerd het tekeningetje bekeken, liet Andries heel onopvallend zijn hand op het zadel van de meester z'n fiets rusten. Zelfs de kinderen die ons passeerden hadden niets in de gaten. Al snel was het karwei gepiept en liepen we met achterlating van een zadel vol schoensmeer verder. Andries had alleen nog een probleempje met de binnenkant van zijn hand. Toen we van het schoolplein af waren hadden verscheidene grashalmen een bruine kleur. O, wat hadden we een lol. We zagen het al helemaal voor ons, Ans.'

'Had De Vaam niets in de gaten?'

'Nee, hij slingerde zijn been over het zadel en zakte er met een plof op

neer. Nog sneller dan de wind stond hij er weer naast en voelde aan zijn achterwerk en keek met een vuurrood hoofd naar zijn hand. We konden zijn gedachten wel raden. Maar het was snel over met de lol. Alexje fietste ons achterop en riep dat hij alles gezien had en dat maandag aan de meester ging vertellen omdat wij hem altijd pestten. Ja, daar stonden we en wisten niet wat we doen moesten. We konden alleen maar hopen dat hij blufte en ons niet zou verraden.'

'En anders...?' vraagt Ans.

'Misschien zouden we wel van school gestuurd worden. We durfden er niet aan te denken. Maar Andries had al snel iets bedacht. Hij zou maandag zijn muntenverzameling als ruilobject meenemen, misschien was hij daarmee wel om te kopen. Hoewel we het tegenover elkaar niet zo lieten merken, zaten we toch aardig in de piepzak.'

'Ja, dat begrijp ik,' zegt Ans lachend, die het eigenlijk wel een beetje spannend vindt worden.

'Goed, we liepen zo in gedachten verzonken verder,' vervolgt Joop, 'zag ik opeens het fietsje van Alexje langs de boezem in het gras liggen. Wij er op een drafje naartoe, dat begrijp je. We zouden zeggen dat het ons speet van dat pesten... Veel verder kwamen we niet want toen we bij de fiets kwamen, geen Alexje maar wel een bal die voorbijdreef. Op datzelfde moment zag ik zo'n tien meter verderop grote kringen in het water. Daar, riep ik, daar ligt ie. Ik zie het allemaal weer voor me, Ans.'

'En toen, wat hebben jullie toen gedaan?'

'We renden ernaartoe en zagen hem net kopje onder gaan. Dat beeld vergeet ik nooit meer.'

'Dat wil ik geloven, Joop. En toen?'

'Zonder erbij na te denken ben ik hem nagesprongen en kon ik hem nog net vastgrijpen. Man, man, wat heb ik gevochten en wat was het een geworstel. Ik bedoel, Alexje was met ons vergeleken maar een teer manneke maar hij droeg een dikke jas en bovendien gaf hij niet mee, dus ik zakte steeds verder in de modder. Op een gegeven moment lukte het me toch om hem boven water te krijgen, althans zijn hoofd. Andries die om hulp bleef schreeuwen, stond inmiddels ook tot zijn middel in het water. Hij stak zijn arm uit die ik kon vastgrijpen. Helaas lukte het ons niet om hem op de wal te krijgen. We konden hem alleen met veel moeite boven water houden. We waren ten einde raad en uitgeput. Ik weet nog dat Andries tranen met tuiten huilde toen twee sterke mannen ons te hulp schoten en Alex binnen een paar seconden op de wal trokken. Ik heb ze niet eens goed gezien en ik ben ze ook nooit meer tegengekomen. Binnen korte tijd stonden er geloof ik wel zo'n tien mensen om Alex heen. Een

paar van hen wisten hoe ze hem beet moesten pakken en al snel golfde het boezemwater uit zijn mond en opende hij zijn ogen. Hij keek ons aan, maar we hadden niet het idee dat het tot hem doordrong wie we waren. Het fruitvrouwtje, we noemden haar zo omdat ze met fruit langs de deur ging, knielde bij Alex neer en pakte zijn hand vast. We moesten naar huis om droge kleren aan te doen. Dat hebben we ook gedaan. Na honderd meter gingen we ieder een kant op. Andries woonde in de Schepenstraat. Heel dat stuk hebben we geen woord met elkaar gewisseld, zelfs geen gedag gezegd toen hij de straat inliep. Gek hè, later hebben we het er nog weleens over gehad.’

‘Wat zei je moeder toen je vies en nat thuiskwam?’

‘Ja, een heel gedoe natuurlijk. M’n moeder was niet zo zachtzinnig, eerder streng, althans voor mij. Ze had natuurlijk al heel vaak klagende vaders en moeders aan de deur gehad die haar zoon van het een of ander kwamen betichten. Dus toen ik haar het verhaal vertelde, was het niet: wat ben ik trots op je maar: nou, dan heb je eindelijk ook ‘s een keer iets goeds gedaan en kan ik een beter gestemde vader of moeder aan de deur verwachten.’

‘En was dat ook zo?’

‘Nee Ans, er is nooit iemand aan de deur geweest, ook niet bij Andries. Toen we die maandag op school kwamen, vertelde meester De Vaam dat Alex van Batenberch in de Boezem was gevallen en maar ternauwernood gered was. En dat het na een nachtje in het ziekenhuis redelijk goed ging en hij weer van de schrik bekomen was maar niet meer terug zou keren op school. Onze naam werd niet genoemd en wij hebben het ook voor onszelf gehouden.’

‘Er is dus nooit iemand geweest die jullie in het zonnetje heeft gezet, of bedankt heeft?’

‘Nee, maar ik heb ook niemand van die mensen herkend. En Alexje ons ook niet, denk ik.’

‘Nee, dat zal niet Joop, anders hadden zijn ouders vast wel gereageerd.’

‘Het kan natuurlijk ook zo zijn dat hij niks gezegd heeft om alsnog zijn gram te halen.’

‘Dat geloof ik niet.’

‘Ik eigenlijk ook niet. Maar goed, een week of twee later verhuisde de familie Van Batenberch en verwaterde het voorval en werd Alexje niet meer genoemd. Al snel werd de pastorie weer bewoond door een nieuwe dominee met zijn huishoudster totdat hij twee jaar geleden met pensioen ging. Daarna stond het huis weer leeg.’

‘Ja, ik vind het eigenlijk zonde van dat mooie huis.’

‘Tot nu toe, Ans. Het huis wordt gerenoveerd en er komen straks nieuwe bewoners in. En wie komen erin? Ik heb het uit betrouwbare bron vernomen, de man is kerks en dus van alles op de hoogte. Het is Van Batenberch junior die als directielid begint bij Van Noorden. En als zijn vader met pensioen gaat, komt Alexander, zoals Alexje zich inmiddels laat noemen, op diens stoel te zitten.’

‘Eerlijk?’

‘Ja, echt waar. Wat zal Andries opkijken als ik het hem morgen vertel.’

‘Ja joh, het leven in ons wereldje is onvoorspelbaar. Dat zielige jochie dat jullie altijd pestten, wordt straks jullie hoogste baas. Het is maar te hopen dat hij die pesterijen vergeten is,’ besluit Ans lachend.

Twee weken later worden de werknemers van scheepswerf Van Noorden in twee ploegen, de binnen- en de buitenploeg, in de kantine uitgenodigd. Eén ploeg om tien uur en de volgende om twee uur. Joop Spelleman hoort bij de eerste en Andries Bovendaal bij de tweede ploeg.

Ook Andries was natuurlijk verrast toen hij hoorde dat Alexje weer in Abbedam komt wonen maar vooral heel erg verbaasd dat hij bij Van Noorden als directielid is aangesteld.

‘Hoe komt iemand die zo slecht kon leren aan zo’n belangrijke baan?’ vroeg hij zich hardop af.

Na wat ongeduldig afwachten komen de directieleden en twee mensen van personeelszaken de kantine binnen. Joop weet niet wat hij ziet als hij er de goed uitziende Alexander van Batenberch bij ziet staan. Niet al te groot maar wel een sportief figuur, opvallend goed gekleed en een prachtige kop met bijna spierwit haar. Hij staat er ontspannen bij, zegt wat tegen z’n buurman waar ze beiden even om lachen. De al wat oudere kalende man links naast hem is als hij het goed ziet, zijn vader. Gek, dat ik die man in al de jaren dat ik hier werk, nog nooit van dichtbij gezien heb, denkt hij.

Als het rumoer verstomd is, neemt de man van personeelszaken het woord en bedankt iedereen voor hun aanwezigheid.

‘Dat we hier samengekomen zijn, heeft meerdere redenen. We gaan afscheid nemen van onze directeur de heer Van Batenberch. Over de volgende reden gaan we het zo hebben.’

Alsof niemand nog weet waar dat over zal gaan, volgt er dan ook een oorverdovend fluitconcert.

Als het lawaai geluwd is, vervolgt de spreker: ‘De heer Van Batenberch heeft over enkele dagen dit bedrijf veertig jaar gediend en gaat genieten van zijn welverdiende pensioen. We hebben als bedrijf veel aan hem te

danken en we zullen hem met al zijn capaciteiten en zijn tomeloze inzet gaan missen. Maar de naam Van Batenberch gaat niet verloren want zijn zoon Alexander, u ziet hem naast zijn vader staan, zal deze moeilijke taak van hem overnemen. Wij zijn ervan overtuigd dat hij met net zoveel wijsheid en liefde ons bedrijf zal besturen als zijn vader deed.’

Ook dat wordt duidelijk hoorbaar niet in dank afgenomen.

Een man naast hem vloekt en zegt: ‘Het had andersom moeten zijn. Hij d’r uit en wij d’r in.’

Dan neemt het tweede directielid het woord. ‘Mijne heren, zoals iedereen weet hebben we in ons land te kampen met een snel krimpemde economie. Dat is aan alles merkbaar. Veel bedrijven gaan hieronder gebukt, ook wij hebben moeite om het hoofd boven water te houden. Wij plukken daar ook de wrange vruchten van. Het laatste jaar hebben we flink verlies geleden en de toekomst ziet er niet erg hoopvol uit. We ontvangen aanzienlijk minder orders en ondervinden steeds meer concurrentie uit het Verre Oosten, waar ze goedkoper kunnen produceren. Om scheepswerf Van Noorden te laten voortbestaan moeten er drastische maatregelen genomen worden en moeten we met bloedend hart helaas afscheid nemen van een aantal van onze medewerkers.’

Een nerveus gemompel stijgt op uit de menigte verzamelde fabrieksarbeiders. De man neemt de tijd en wacht tot de rust is teruggekeerd.

Dan vervolgt hij: ‘Wie dit lot treft, is nog niet bekend, dat zal nog enkele dagen duren. Degene die het betreft zal op kantoor uitgenodigd worden. Daar ontvangt hij een royale ontslagvergoeding en een mooie referentie. Dit is het voor vandaag. Ik dank u voor uw aandacht...’

Hij wil er nog aan toevoegen dat ze het werk weer kunnen hervatten, maar dat gaat in het rumoer verloren.

***

‘Man, ik word niet goed van jou. Je loopt maar te ijsberen. Dat is het hele weekend al zo, bovendien heb je ook nog ‘s een kort lontje. Laat ‘t toch gewoon op je afkomen. Als ze je de laan uitsturen, vergaat de wereld niet hoor.’

‘Voor mij wel Ans. Ik zou niet weten wat ik dan moet gaan doen.’

‘Komt tijd, komt raad, zeg ik altijd maar Joop. Je hoorde Andries gisteravond. Die verhuist naar de stad als hij de zak krijgt. Daar is altijd wel wat te verdienen.’

‘Hij heeft makkelijk praten. Hij heeft kind noch kraai.’

‘O, waarom zou dat ook niet voor ons gelden? Ben ik soms een blok

aan je been?’

‘Doe niet zo gek!?’

‘Waarom zouden wij dan ook niet naar de stad kunnen verhuizen?’

‘Weet je wel wat je zegt Ans? Je bent hier in Abbedam geboren en getogen. Ik denk dat je nooit kunt aarden in de stad.’

‘Ik denk van wel. Maar waar praten we over. Misschien word je wel helemaal niet ontslagen.’

‘Nou, het zingt rond dat de meeste ontslagen in de binnenploeg vallen.’

‘Wie zegt dat dan?’

‘Gilles Dekkersen, onze voorman had...’

‘Hou op, ik wil de naam van die viespeuk niet eens horen.’

‘Wat hij in het verleden gedaan heeft, heeft hier niets mee te maken. Het is tien jaar geleden en hij heeft er trouwens bijna een jaar voor vastgezet.’

‘Kan me niet schelen. Voor mij blijft hij een goorlap. Wat denk je van dat meisje? Die houdt het levenslang bij d’r.’

‘Verdorie Ans, waar hebben we het over?’

‘Over dat jij je zo aanstelt. Je bent gezond en je hebt twee handen aan je lijf. En mocht jij erbij zitten, kunnen wij er net als Andries ook over denken om naar de stad te verhuizen.’

‘Mij niet gezien Ans, dan ga je maar alleen.’

‘Als je zo blijft mokken, ga ik daar zeker over nadenken.’

Joop schrikt even van die uitspraak maar laat dat niet merken.

Als Joop van z’n werk komt, is het eerste wat Ans vraagt: ‘En, is er al wat bekend?’

‘De eerste twaalf zijn al boven geweest, acht van de binnenploeg en vier van de buitenploeg.’

‘O, maar dan is er dus nog hoop.’

‘Het gaat over tweeënveertig man, Ans. Misschien zit ik morgen ook wel op kantoor. O ja, ik hoorde dat die Alexander ook bij de ontslaggesprekken zit. Stel dat ik daar ook moet komen, wat moet ik dan tegen hem zeggen, denk jij?’

‘Dan zeg je: Hé Alexje, je bent weer aardig opgedroogd, zie ik.’

‘Even serieus Ans.’

‘Joh, maak je toch niet overal zo druk om. Dat gaat allemaal vanzelf als het zover is. Heb je Andries nog gesproken?’

‘Nee, die is er nog niet geweest anders had ik het wel van hem gehoord. Ze krijgen wel een leuk bedrag mee, hoorde ik.’

‘Dan kunnen we daarvan verhuizen.’
‘Wat bezielt je toch? Je hebt het er steeds over.’
‘Ja, dat is zo. Ik ga er steeds meer zin in krijgen.’
‘Je weet wat ik gezegd heb Ans.’
‘Ja, dat weet ik.’
Joop zakt na het eten in zijn stoel en verdwijnt achter de krant.
Dan leest hij, het staat er in vette letters:

Scheepswerf Van Noorden in Gravendal is het eerste bedrijf in de regio dat door de economische malaise een aantal werknemers moet ontslaan.

Hij laat de krant weer zakken en staart voor zich uit.

Dan komt Ans de kamer innen: ‘O, daar zit je weer.’

‘Heb je het gelezen?’ vraagt Joop.

‘Ik heb de krant nog niet ingekeken.

‘Er staat een stukje in over Van Noorden. Ze vermoeden dat dit nog maar het begin is. Als er niet snel verbetering komt, kan het weleens op een faillissement uitdraaien.’

‘Ik heb je al eerder gezegd dat je je niet zo moet laten opjutten. Die krantenlui hebben ook geen glazen bol. ’t Kan zo veranderen. Potverdorie, wat moet het met jou worden als jij morgen echt op kantoor moet komen? Ik denk dat ik er dan maar een paar weken tussenuit ga.’

De avond gaat voorbij met wederzijdse verwijten, ruziën en soms koppig zwijgen.

Dan volgt de nacht die voor Joop oneindig lang duurt en als het eindelijk tijd is om op te staan, zie hij als een berg tegen de nieuwe dag op.

Joop Spelleman is net met een collega aan het beschieten van de stuurhut begonnen als de baas binnenkomt.

‘Spelleman, je wordt om half elf op kantoor verwacht. Je weet wat dat betekent. Ik vind het beroerd voor je en ik moet zeggen dat ik je zal missen maar ik kan er weinig aan veranderen. Het ga je goed joh.’

Hoewel Joop er al min of meer rekening mee gehouden had en er zich zo goed mogelijk op had voorbereid, lijkt het toch even of zijn wereld als een kaartenhuis ineens stort; er ontsnapt een vloek.

‘Kom man, de wereld vergaat niet,’ zegt zijn collega. ‘Ik weet zeker dat het met jou wel goed komt.’

Ja, ja, dat is makkelijk gezegd als je er niet mee te maken hebt, denkt Joop.

Tegen half elf loopt hij de trappen op naar kantoor. Het lijkt wel of er in elke schoen vijf kilo lood zit.

Boven wordt hij door een secretaresse opgewacht.

‘U bent meneer J.M. Spelleman?’

‘Ja, dat klopt.’

‘U mag even op dat bankje plaatsnemen tot u geroepen wordt.’

Met een zucht zakt hij op het bankje neer terwijl de vrouw de kamer ernaast binnengaat. Na een paar minuten gaat de deur weer open en komt er iemand met een grote envelop de kamer uit. Zonder een woord te zeggen passeert hij Joop en loopt de trap af. De deur is weer gesloten. Hij hoort niet te verstande stemmen en ergert zich aan de uitbundige lach van een van de mannen. *Ik ben benieuwd wat Alexje zal gaan zeggen, als hij er ook bij zit. Ook al zou hij me niet herkennen, moet m'n naam hem toch wat zeggen...*

De deur gaat weer open en dezelfde vrouw vraagt of hij binnen wil komen. Hij voelt zijn hart in zijn keel kloppen als hij naar binnen gaat.

Samen zitten ze achter een groot donkereiken bureau: degene die gisteren in de kantine de toespraak hield en Alexander van Batenberch.

De laatste gebaart naar de stoel voor het bureau en zegt: ‘Ga zitten Joop en neem je gemak.’

Zijn collega kijkt hem even verbaasd aan.

‘Wij kennen elkaar,’ verduidelijkt Alexander lachend. ‘Nietwaar, Joop?’

‘Inderdaad ja.’

‘Wij hebben op de lagere school een paar maanden in dezelfde klas gezeten,’ gaat Alexander verder. ‘Bij meester De Vaam, weet je nog? Als ik me goed herinner stond die man bij zijn leerlingen niet erg hoog aangeschreven. Sjonge, wat zie je er goed uit, man.’

‘Jij ook, ik zou je bijna niet herkend hebben.’

Terwijl Joop het zegt, schrikt hij even van dat woordje ‘jij’.

‘Jij en Andries, zijn achternaam is me ontschoten, waren dikke vrienden hè?’

‘Dat klopt. Hij werkt hier trouwens ook.’

‘Dan kom ik hem misschien ook nog wel een keer tegen. Ja meneer De Valk,’ hij draait zich naar het andere directielid toe, ‘dat waren de twee ondeugendste jongens van de hele school.’

O, nou komt het, denkt Joop.

‘We zijn allemaal jong geweest, Van Batenberch.’

‘Dat is waar.’

Daar blijft het bij, gelukkig krijgt het gesprek een andere wending.

‘Hoe is het? Inmiddels getrouwd zeker?’

‘Nee, ik woon samen met m'n vriendin.’

‘Ik weet niet of je het al gehoord hebt, maar ik kom ook weer in Abbedam wonen. Ik heb de pastorie gekocht die overigens gerenoveerd wordt.’

Joop Spelleman verbaast zich erover dat Alexander nog geen woord gerept heeft over dat voorval dat hij bijna verdronken is in de boezem, laat staan over zijn redding. Het is gek maar hij gaat zich een beetje meer op zijn gemak voelen. Of dat daardoor komt, weet hij niet.

‘Maar laten we ter zake komen,’ vervolgt Alexander. ‘Je weet waarvoor we je hier hebben laten komen.’

Joop knikt.

‘Ik ga er verder niet over uitweiden maar weet dat dit ontslag niets te maken heeft met je prestaties, inzet of collegialiteit. Je krijgt van ons een mooi getuigschrift en een geldbedrag mee. Hier wil ik het bij laten, Joop. We zullen elkaar als dorpsgenoten vast nog weleens tegenkomen. Het ga je goed.’

De heren staan op en geven hem een hand. De secretaresse komt naar hem toe, geeft hem een envelop en houdt de deur voor hem open. De twee achter het bureau knikken nog een keer wat hij met een kleine hoofdbeweging beantwoordt.

Even later staat hij weer in het halletje en trek de deur achter zich dicht.

2

‘Hoi Joop Spelleman, dat is lang geleden. Hoe gaat het?’

‘Het houdt niet over, De Vroomste.’

‘O, dan kan ik, geloof ik wel raden waar dat door komt. Jij bent ook een van de slachtoffers van Van Noorden.’

‘Dat klopt, De Vroomste. Er zijn tweeënveertig mannen naar huis gestuurd.’

‘Ja, ik hoorde het van m’n zus. Haar zoon, Jac. Scheers, je zal hem wel kennen, was ook de pineut.’

‘Natuurlijk ken ik hem, hij was lasser in de buitenploeg. Een aardige kerel, hield wel van een geintje. En nu?’

‘Ja, daar vraag je me wat. Proberen ander werk te vinden hè. Dat zal hier in Abbedam niet meevallen, denk ik.’

‘Nee, zeker niet. M’n vriendin wil naar de stad verhuizen. Daar is altijd wel werk, zegt ze.’

‘En?’

‘Daar voel ik niet veel voor.’

‘Dat kan ik me voorstellen. Ik zou daar zelf ook weinig voor voelen. Maar ja, als het over het vinden van werk gaat, heb je daar natuurlijk veel meer kans. Daar heeft ze wel gelijk in. Tussen haakjes, die vriendin van jou is toch de dochter van Egbert Fransse?’

‘Ja, dat klopt.’

‘Ik zou haar denk ik niet meer herkennen. Vroeger, als kind kwam ze nogal eens met m’n dochter mee. Maar wat werk betreft, je zou het eens kunnen proberen bij dat staalconstructiebedrijf in Esteren. Daar werkt een kennis van me maar die woont ook in Esteren. Het is hiervandaan toch al gauw drie kwartier fietsen en dat is nogal wat.’

‘Ja zeker in de winter, en met de bus ben je ook al gauw een uur kwijt. M’n vriendin pluist elke week het krantje uit voor een baantje om nog wat bij te verdienen maar dat heeft nog niks opgeleverd. Heeft u nog een beetje werk?’

‘Ja, ik mag niet klagen.’

‘Uw zoon werkt toch ook bij u?’

‘Ja, alleen zou ik ‘t niet aankunnen Joop. We hebben veel werk in Gravendal. Daar hebben we zeven tuinen om bij te houden en we krijgen regelmatig werk van de gemeente. Als we het alleen van Abbedam moesten hebben, waren we allang failliet geweest. Hoewel ik vorige week nog een leuk telefoontje kreeg. Ik weet niet of je ervan op de hoogte bent maar